

**Yksinäisen
miehen
poika**

JOHANNES LAHTELA

Tammi

Yksinäisen miehen poika

JOHANNES LAHTELA

TAMMI

HELSINKI

Tämän kirjan kirjoittamista on tukenut Suomen Tietokirjailijat ry.

Runo sivuilla 51–55 Lütffi Özkök: Markku.

Suom. Caj Westerberg. *Helsingin Sanomat* 15.4.1984.

Lainaus sivuilla 72–73 Shakespeare: *Hamlet*.

Suom. Yrjö Jylhä. 2000, Otava.

Lainaus sivulla 156 Johann Wolfgang von Goethe: *Faust I*.

Suom. Valter Juva. 1981, Otava.

Lainaus sivulla 166 Shakespeare: *Romeo ja Julia*.

Suom. Paavo Cajander. 1881, SKS.

Lainaus sivulla 171 Eugene O'Neill: *Pitkän päivän matka yöhön*.

Suom. Juha Siltanen. 1989, Love kirjat.

© Johannes Lahtela ja Tammi 2024

Kuvaliitteen kuvat: Johannes Lahtelan kotialbumi

Kuvaliitteen taitto: Samppa Ranta / Punavuoren Folio Oy

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-04-4268-2

Painettu EU:ssa

Yhteydettömyys on meidän aikamme yksinäisyys.

MARKKU LAHTELA

Matiakselle ja Silvolle.

Isälle.

Sisällön arkaluontoisuuden vuoksi osa tosielämän henkilöiden nimistä on korvattu Shakespearen näytelmien roolihenkilöiden sekä klassikkoteosten hahmojen nimillä.

Vaikka kirja perustuu todellisiin tapahtumiin, niin tekijä on ottanut vapauden käyttää osin fiktiivistä kertontaa ja dramatisoida tapahtumia omasta henkilökohtaisesta näkökulmastaan.

Sisällys

Tarinoita isättömyydestä I.....	11
Kuolema.....	34
Lütfi Özkök: Markku.....	52
Sukupolvelta toiselle, isältä pojalle.....	57
Tarinoita isättömyydestä II.....	73
Me itsemurhaajat.....	86
Isättömät veljekset.....	95
Tarinoita isättömyydestä III.....	111
Romahdus.....	157
Päiväkirjamerkintöjä I.....	170
Päiväkirjamerkintöjä II.....	194
Päättymätön matka todellisuuteen.....	211
Uuteen yhteyteen.....	222
<i>Epilogi</i>	233
<i>Kiitos</i>	235
<i>Isän kipinä</i>	236

Tarinoita isättömyydestä I

Ensimmäinen tarina

Lunta pyrytti ja pakkanen paukkui, kun nelihenkinen perhe valmistautui joulun viettoon järvenpääläisessä rivitalo-
huoneistossa. Äiti istui viisivuotiaan vaaleahiuksisen pojan sängyn laidalla ja luki iltasatua. Toisinaan nainen siveli raskauden pyöristämää vatsaansa, ja sitten hän taas hyväili sängyssä makaavan lapsensa päätä. Poika nukahti sikeään uneen. Kauempaa olohuoneesta kuului Elviksen *Love me tender*. Perheen isä istui sohvalla, poltti punaista norttia ja naukkaili viskiä.

Äiti antoi suukon pojalleen ja ähkäisi noustessaan ylös. Hän sammutti lastenhuoneen valon ja kulki hiipien miehensä luo.

Mies hymyili nähdessään vaimonsa ja nousi sohvalta syleilemään puolisoaan. Aviopari painautui toisiaan vasten ja he tanssivat kappaleen tahtiin. *Love me tender, love me true, all my dreams fulfilled...* LP-levy pyöri tasaisesti soittimessa. Sitten mies irrottautui naisesta ja horjahteli kohti viskipulloa. Nainen huokasi:

– Onko sun pakko juoda lisää?

Miehen silmissä musteni. Hän pysähtyi, kääntyi ympäri ja sähisi:

– Saatanan vitun huora! Sä et täällä komentele.

Mies ryntäsi vaimonsa eteen ja tempaisi oikean käden nyrkillä iskun naisen kasvoihin. Sitten mies kohdisti voimakkaan potkun suoraan puolisonsa vatsaan. Pyöreä vatsa painui sisäänpäin ja vaimo lyyhistyi lattialle. Elviksen ääni sekoittui kakomiseen, parkumiseen ja miehen kiroiluun. Lastenhuoneen ovi avautui ja sieltä kurkisteli pieni pellavapäinen poika.

Minä olin silloin äitini mahassa. Synnyin keskosenä kolmastoista joulukuuta vuonna 1975.

Toinen tarina

Isä piti minua sylissään. Se tuntui maailman parhaalta paikalta olla. Hyvän olon aallot nousivat mahanpohjasta ja minua nauratti. Oli kesäpäivä. Istuimme pienehkön kartanon edessä nurmikolla. Näpräsin henkseleitä ja heiluttelin varpaitani. Isän reiden päällä oli mukava keikkua. Kymmenvuotias isoveljeni istui vieressäni ja kaivoi kepillä maata. Matias osasi tehdä jo vaikka mitä. Hän muun muassa veisteli oksista nuolia ja ampui niitä tosi pitkälle.

Katselin isän sylissä taivasta ja hyräilin itsekseni. Sitten isä huikkasi:

– Nyt voisimme tallentaa juttujamme.

Isä laski minut nurmikolle, haki keltaiseksi maalatus-
ta kartanosta erikoisen mustan tallennevälineen ja esitti
kysymyksiä lempiväreistä nähtyihin uniin.

Isä keksi aina jotain hauskaa, vaikka vaikutti itse ole-
van surumielinen. Näin taas isän synkkyyden ja raskau-
den hänen lasittuneesta katseestaan. Hän näytti olevan
jossain ihan muualla, vaikka olikin siinä silmiäni edessä.

Yritin helpottaa isän oloa sipaisemalla poskea. Rapsut-
telin isän kasvoja, ja Markku nauroi. Siinä samassa Matias
sääntäsi kutittelemaan isän kainaloa, ja lopulta me kaikki
kolme kikattelimme yhdessä mytyssä pienen kartanon
pihamaalla. Aurinko paistoi ja isän silmistä näkyi lempeys.

Kolmas tarina

Heräsin ison maalaistalon yläkerran nurkkahuoneesta
epämiellyttävään tuntemukseen. Tunsin lämpimän nes-
teen sängyssä ja haistoin pissan hajun. Tiesin, että aikui-
set suuttuisivat. Tällaisessa kartanossa ei ollut sopivaa
pissata sänkyyn. Tunsin itseni surkeaksi. Sulloin kaikki
vuodevaatteet yhdeksi mytyksi ja riisuin pyjamani. Kuun-
telin tarkkaan: kaikkialla oli vielä hiljaista. Oli vielä yö.
Vein kostean kangaskasan kylpyhuoneen lattialle ja pe-
seydyin suihkun alla. Sitten pukeuduin ja sulkeuduin
huoneeseeni odottamaan aamua.

Aamupalapöydässä kukaan ei puhunut pissaamisese-
tani mitään, vaikka Gertruden oli täytynyt nähdä likaiset
vuodevaatteet.

Gertrude, isän uusi puoliso, hörppi kahvia ja kertoi, kuinka oli tavannut Mannerheimin, ja että isäni isä tunsikin Kekkonen.

– Isäsi suku on merkittävä. Isoisäsi Olavi oli sotasankari, joka kuoli eduskuntatalolla sydänkohtaukseen kesken puheensa, ja Olavin isää kutsuttiin Lapin keisariksi. Ja isäsi äiti... oijoi, hänkin oli kirjailija, jonka näytelmässä näytteli kuuluisa Tauno Palo. Tapasin kerran Taunon, ja kerroin hänellekin Mannerheimin vierailusta...

Gertrude oli todella pitkä, näyttävä ja tummatukkainen. Hän oli äitipuoleni, koska isä ja Gertrude olivat menneet naimisiin. Koko tilanne oli tehnyt oman oikean äitini onnettomaksi. Isä ja äiti erosivat, kun olin yhden vanha. Näin minulle oli kerrottu. Muutimme Järvenpäästä pois kerrostalon ensimmäiseen kerrokseen Munkkiniemeen, ja isä muutti uuden vaimonsa luokse. Markku pääsi asumaan milloin kartanossa, milloin Bulevardilla tai Pariisissa, koska Gertrudella oli paljon rahaa, ihan niin kuin Roope Ankalla. Hän oli hienoa ja rikasta sukua. Kartanolla piti aina käyttäytyä oikein:

”Kynnärpäät pois ruokapöydältä.”

”Älä syö noin lypsyssä.”

”Nyt pitää olla hiljaa.”

”Nyt se Aku Ankka pois. Kun kasvat, luet sitten Dostojevskia.”

”Lopetapa se leikki nyt, kuunnellaanpa Chopiniä.”

Olin uppoutunut omiin ajatuksiini. Gertude ja Markku keskustelivat Helsingin Sanomista ja Afrikan nälänhädästä. Sulloin paahtoleipää suuhuni, ja olin juuri nousemassa pöydästä, kun Gertude kysyi:

– Miksi taas pissasit sänkyyn? Etkö osaa mennä veskiin?

Olisin halunnut kadota. En osannut sanoa mitään. Vatsaa väänsi. Tunnustelin kielelläni ylähuulta ja juoksin keittiöstä ulos.

Pihalla Matias heilutti käsiään ja puhkui innosta:

– Johannes! Isä opettaa mua kohta ampumaan! Tuu kattomaan!

Olin haljeta ylpeydestä. Matias oli jo todella iso poika, kun pääsi isän asekouluun. Minäkin pääsisin sitten joskus, kunhan olisin isompi. Juoksin isoveljeni perässä vanhan aitan luokse. Matias mittaili kävellen etäisyyttä rakennuksen seinään ja haki sopivaa paikkaa parinkymmenen askeleen päästä. Istahdin kivelle ja hätistelin hyttsyisiä pois. Pian isä tuli käsissään iso kaksipiippuinen metallikeppi, jonka päädyssä oli kaunis puuperä. Markku pysähtyi ja tarkkaili meitä:

– Pojat. Nyt on Matiaksen aika opetella miesten hommia. Tämä tässä on haulikko, jolla metsätetään esimerkiksi jäniksiä. Pyssy ei ole ihan mikä tahansa ase, vaan hienoa laatua. Sain tämän äidiltäni häälahjaksi, kun menimme Gertruden kanssa naimisiin. Sitten aikanaan te saatte tämän, kunhan vain olette oppineet käyttämään sitä. Tällaisten aseitten kanssa on aina oltava varovainen. Piippua ei saa koskaan kohdistaa toisiin. No, Matias. Tulepas tänne.

Seurasin tilannetta jännittyneenä. Pienet hartiani olivat jännittyneet ja hengitykseni oli tiheää. Isoveljeni meni isän luo. Markku asettui Matiaksen selän taakse ja antoi haulikon veljeni käsiin. Matias jaksoi hädin tuskin pidellä asetta, mutta isän avulla veli sai suunnattua haulikon piiput kohti aitan seinää. Matiaksen otsalta valui hiki ja hän nielaisi.

– Nyt Matias keskity. Täällä on panos sisällä. Kohta vedämme tästä toisesta liipaisimesta. Sitten tulee kova potku taaksepäin, joten älä pelästy. Ensin vedämme liipaisimen taakse...

Isä seiso i kyyryssä poikansa takana ja piti käsiään Matiaksen käsivarsien tukena. Solakka poika kannatteli haulikkoa ja huohotti.

– Ja nyt laukaisemme ase en...

Markku asetti Matiaksen oikean käden sormen toiselle haulikon liipaisimista ja ohjasi omalla kädellään poikansa sormen sen päälle. Matias painoi liipaisimesta ja kuului valtava pamaus. Toisesta piipusta tuli lieska ja haulit syöksyivät suoraan aitan seinään. Laukaisu aiheutti jälkipotkun, ja Matias parahti kivusta:

– Isi, minuun sattuu!

Markku nappasi haulikon pojaltaan ja vastasi:

– Älä kutsu minua isiksi. Minä olen sinulle isä.

Yritin katsoa jonnekin ihan muualle. Tunnelma oli äkisti muuttunut ikäväksi. Jäin seuraamaan hiekkatiellä kipittävää harakkaa. Isää ei saanut kutsua isiksi. Se oli tärkeä muistaa.

Neljäs tarina

31.07.1980 heräsin kotonani Munkkiniemessä omassa sängyssäni yhdessä niistä kolmesta huoneesta, joissa asuin äitini ja isoveljeni kanssa. Olin nähnyt ritariaikaan sijoituvan unen.

Seisoin haarniskaan sonnustautuneena viisivuotiaana sankarisoturina jyrkänteen reunalla ja räyhäsin yöilmoihin:

– Saan sinut vielä, oi kauhea lohikäärmenoita!

Hörppäsin yhdellä kulauksella lentokyvyn antavan taikajuoman kitaani ja loikkasin ilmaan. Taian vaikutuksesta pystyin lentämään vaivattomasti ja kepeästi, vaikka minulla oli täysi sotavarustus metallikypärineen ja rintapanssareineen. Kohotin oikeassa kädessä pitämäni suurmiekkää ja käsinkin salaman sinkoutua miekastani kohti edessä ammottavaa tyhjyyttä:

– Fa-da-gang!

Siinä samassa miekan kärjestä lähti metrin pituinen salamanlieska, ja kiidin eteenpäin kahdensadan kilometrin tuntivauhdilla. Yötaivas punersi ja heräsin uuteen seikkailupäivään omasta sängystäni. Kirmasin keittiöön ja valmistin aamupalaksi ison pinon paahtoleipiä voilla ja hillolla. Jokainen leipä sai yksilöllisen mutta hyvin samankaltaisen käsittelyn. Ensiksi pyörittelin kalpeaa vehnäviipaletta käsissäni ja varmistin, että se oli täydellinen: mikään kohta ei saanut olla repeytynyt (toisinaan törmäsin kulmasta rikkoutuneeseen viipaleeseen, ja niin kuin jokainen ymmärtää, sellaista ei voi syödä). Levi tin voita tasaisesti leivän joka nurkkaan, ja sitten seurasi

prosessin vaikein vaihe. Dronningholmin mansikkahillo oli parasta, mutta se oli toisinaan liian epätasaista. Purkista saattoi tulla liian iso pala mansikkaa, ja tällöin itse hillon määrä jäi epäilyttävän vähäiseksi. Sekoitin valmiiksi kaakaojuoman ja kuljetin koko ateriani olohuoneen pöydälle. Lehtikorista nappasin tuoreimman Aku Ankan. Tuhisin ja puhisin aamupalapöydässä. Hörpin kaakaota ja sulloin leipää kitaani. Punaista tahmeaa mönjää tippui suupielistä vasemman peukaloni päälle, ja pisara hilloa päätyi Aku Ankan vasempaan räpylään. Ihmettelin Akun punertavaa jalkaa, naurahdin, ja juuri sillä hetkellä puhelin pirisi. Selkäni takana avautui makuuhuoneen ovi, ja äiti tuli makuuhuoneestaan turkoosinvärisessä aamutakissa. Hän asteli muutamalla askeleella huoneen poikki, nosti luurin korvalleen ja vastasi vaimeasti:

– Lahtela.

Purskuttelin kaakaota suussani, kunnes nielaisin makean nesteen sinne jonnekin, elimistöni uumeniin. Käänsin sarjakuvalehden sivua ja äkisti jäykistyin paikalleni. Jokin oli pahasti pielessä. Käänsin katseeni äitiini. Hän oli valahtanut kalpeaksi. Äidin silmät näyttivät räjähtävän. Ne täyttyivät vedellä. Kyyneleet valuivat äidin poskille. Äiti puristi luuria niin kovaa, että rystyset olivat valkeat. Hän puhui puhelimeen:

– Voi Gertrude... Miten?

Äidin rintakehä kohoili yhä nopeammin ja nopeammin. Hän lähes huohotti.

– Voi Gertrude... Voi Gertrude... ei. Milloin?

Ulkona paistoi aurinko ja kastanjapuu oli vihreä, mutta meidän kotimme oli muuntunut värittömäksi. Aku näytti irvistävän minulle. Olin paniikissa, enkä tiennyt miksi.

– Samoin. Kiitos kun soitit.

Äiti laski luurin paikoilleen puhelimen päälle. Johto oli solmussa, ja niin oli äitikin. En ollut koskaan nähnyt häntä tuollaisena. Hän otti pari askelta ja lysähti harmaalle sohvalle. Äiti nojasi eteenpäin, piteli vatsaansa ja ulvoi. Isoveljeni tuli huoneestamme ja tarkkaili äitiämme. Veljeni silmistä näkyi hätä.

Äidin ulina vaihtui raskaaksi huohotukseksi. Hän yritti tasata hengitystään ja puristi ilmoille sanoja, joiden merkitystä en oikein käsittänyt:

– Isänne on kuollut. Markku on poissa.

Sen ymmärsin, että jotain pahaa oli tapahtunut. Kuo-
lema ei ollut hyvä juttu. Veikka ryntäsi halaamaan äitiä, minä hyppäsin mukaan. Me kaikki kolme rutistimme toisiamme. Tunsin, kuinka veljeni keho alkoi nytkähdellä. Suru ravisteli isoveljeäni, enkä kestänyt enempää. Mahanpohjastani purkautui tasaisia parkaisuja. Minuun sattui, mutta en osannut paikantaa, mistä kipu tuli tai missä se tuska asui. Sydämeni täytyi olla repeytynyt. Me kolme halasimme toisiamme entistäkin tiukemmin ja itkimme kaikki.

Tavasin mielessäni:

– I-sä on kuol-lut.

Juoksin munkkiniemeläisessä metsikössä jousipyssyn kanssa. Olin Robin Hood, vähäosaisten puolustaja, rikollinen sankari. Piilouduin koivun taakse. Painoin koko pienen kehoni puuta vasten ja läähätin. Otsani oli hiessä. Kaivoin shortsini taskusta viimeisen puunuoleni ja virittin jouseni. Kätteni kosteus tummensi puupintaa. Varis lehahti lentoon. Samassa kuulin askeleita. Nottinghamin seriffin apulaiset olivat lähellä. Oksia katkeili, ja joku huudahti:

– Minne se meni?

Hyppäsin esiin piilopaikastani ja yllätin viholliset täydellisesti. Ammuin nuoleni kohti jahtaajaani. Ammus päätyi apulaisen toisen jalan viereen. Tummatukkainen toimi ripeästi, nosti jousensa ja laukaisi nuolen, joka osui minua suoraan rintaan.

– Kuolit, hän huudahti ilahtuneena. Tiputin jouseni, pitelin rintaani ja kaaduin maahan.

– Aarghh... Makasin maassa ja katselin puitten välistä pilkistävää sinistä taivasta. Käpy pisteli selkääni. Apurit lähtivät jahtaamaan vielä muuta rikollisjoukkiota. Suljin silmäni. Tältä tuntui olla kuollut.

Pian olisi isäni hautajaispäivä, mutta minua ei haluttu paikalle. Kukaan isän sukulainen ei saanut tulla hautajaisiin. Hautajaiset olivat varmasti typerät ja tylsät. Nimikin oli ihan kummallinen: hautajaiset. Nautajaiset, kakka-jaiset, soutajaiset. Minne isä oikein meni? Gertrude oli puhunut jotain sairaskohtauksesta, että isäni sydän vain pysähtyi. Voisiko minunkin sydämeni lakata toimimasta, ihan noin vain, varoittamatta? Tietysti voisi. Pidätin

hengitystäni ja toivoin, että se kipeytynyt lihas pysähtyisi, lakkaisi takomasta rinnassani. Olin paikantanut tuskan siihen jännittävään mönttiin. Se rummuttaa tuolla rintapanssarini sisällä. Se hakkaa tasaisesti tum tum tum tum tum tum, ja jos kiihdyn, niin tahti muuttuu tumtum-tumtumtumtum. Ja nyt kun isä kuoli, rinnassani tapahtui muutos. Siitä puhelusta lähtien olin tuntenut vihlovaa kipua siellä uumenissa. Ihan kuin sisälläni olisi hakannut säröytynyt tykinkuula. Se halusi tulla ulos, ja se tuotti joka lyönnillä säkenöivää tuskaa kaikkialle, mutta erityisesti rinnan alueelle. Makasin metsässä ja yritin laskea, montako kertaa vaurioitunut sydän oikein takoi. Joka sekunti oli vain että tum, ja minuutissakin oli niin monta tumia (ja jokainen tum tuotti pienen kipuaallon, niin kuin joku olisi pistellyt minua neulalla sisuksista käsin), ja montakohan tumia olikaan sitten yhden tunnin aikana, puhumattakaan kokonaisesta vuorokaudesta?

Katosin itseeni. Metsikkö leikkeineen menetti merkityksensä. En ollut enää missään ajassa tai paikassa. Minua ei ollut, eikä kukaan ollut minulle. Turruin kipuun, niihin pistoksiin, pistelyihin. Räjähdin sisäänpäin, sisälleni, ollessani itse itsessäni. Palaseni eivät enää löytäneet tietään ulos, yhteyteen, eheyteen.

Viides tarina

Isän hautajaisten jälkeen tapahtui kaikkea erikoista. Äiti makasi monta päivää sängyssä ja joskus kulki kylpytakissa

vessaan tai keittiöön. Tupakansavu levisi kotiimme niin sakeaksi sumuksi, että availimme Matiaksen kanssa ikkunoita. Kun olimme kaksin veikan kanssa, me itkimme, enkä oikein kunnolla tajunnut, miksi. Isähän oli jo muutenkin ollut koko ajan poissa – eihän tämä kuolema (mitä se edes on?) mitään muuttanut. Sitten selvisi, että emme olleetkaan veikan kanssa isän ainoita lapsia: meillä oli veli ja siskokin! Toisen nimi oli Sil-vo ja toisen Jo-han-na. Silvo asuu Saksassa ja Johanna täällä Suomessa (siis samassa maassa kuin minä ja veikkakin!).

Matiaksen kymmenvuotissyntymäpäiviä ei oikein vietetty. Tein veikalle kortin. Minulla oli paha mieli. Se on sellaista, että kun yrittää keskittyä leikkimään sotilaille, niin ne muovihahmot tuntuvat vain irvistelevän ja hengittäminen tuntuu raskaalta. Kuolenkohan minäkin siihen sydänkohtaukseen? Äidistä oli kadonnut ilo ja isovelji näytti vampyyriltä. Illalla äiti luki meille iltarukouksen. Jumala on ihan tyhmä. Ei meitä kukaan auta.

Kuudes tarina

Minä ja Matias lähdimme jonnekin pohjoiseen tädin perheen luokse. Lensimme lentokoneella, ihan ensimmäistä kertaa ikinä. Se oli hurjan hienoa. Minua jännitti, mutta kun sain puristaa veikan kättä, rauhoituin heti. Kone näytti ihan lohikäärmeeltä, ja minua nauratti kun ajattelin, että istuimme hurjan pedon kidassa. Kun lohikäärme nousi siivilleen, se tuntui ärjyvän ja ikkunasta

näkyi, miten sen sieraimista tuli savua. Mahasta kouraisi, ihan niin kuin keinussa, jos ottaa hurjat vauhdit. Veikka näytti hassuja ilmeitä, ja minä vain kikattelin enkä tuntenut enää pelkoa. Tätimme pojat ovat serkkujamme: Rosencrantz, Gyldenstern ja Romeo. Kaikki muut ovat jo niin isoja, mutta onneksi Romeo on saman ikäinen kuin minä. Hänkin on vielä ala-asteella. Yöllä ikävöin taas äitiä. Kun veikka halusi nukkua omassa huoneessa, minä itkin. Rutistin veikkaa niin kovasti ja ulvoin:

– Nuku mun kanssa!

Matias suostui, ja annoin viisi suukkoa veikan poskille. Sängyssä höpöttelimme kaikkea hupsua, ja isovelji teki ihan kahjoja ilmeitä. Nauroin niin, että melkein pissasin taas sänkyyn – nyt vain eri syystä. En muuten oikein ymmärrä, miksi juuri vieraissa paikoissa tapahtuu vahinkoja. Jotenkin se pissaaminen helpottaa ja sitten pelottaa: ei kai ne suutu, kun herätän kaikki? Aikuiset siivoavat ja saattavat vähän tiuskia, ja täti katsoo huolissaan.

Romeon kanssa leikimme aamusta iltaan niin että poskiani kuumotti ja en olisi malttanut lopettaa ollenkaan. Ruokahetket rytmittivät lomapäiviä.

Kapteeni, serkkujen isä, teki makaronista ja jauhelihasta niin herkullista sekoitusta, että ahmin joka kerta ainakin kolme lautasellista, ja siihen vielä kylmää maitoa päälle! Kapteeni nauratti kaikkia ja tädin syli on ihana paikka (vaikka äidin kainalossa on paras!).

Vierailumme päätteeksi kaikki sanoivat toisilleen:

– Hei hei, kivaa kun olitte, rakastamme teitä hurjasti, tervetuloa milloin vain!

Lohikäärme vei meidät kotiin, ja sitten pääsin heti äidin viereen nukkumaan, enkä enää pissannut sänkyyn.

Seuraavana päivänä oli tosi kuuma ja veikka lähti kaverinsa mökille, ja taas minua vain itketti. Otin pinon Aku Ankan taskukirjoja ja luin tuntikausia, että aika kuluisi nopeammin ja isovelji tulisi kotiin. Matiasta ei kuulunut. Äiti keksi, että voisin valmistaa veikalle pehmoelun. Äiti lupasi auttaa. Etsimme kotoa tarvikkeita: kangasta, villapaloja, rautalankaa, nappeja, lankaa ja neulan. Sitten äidin opastuksella sulloin värikkään kankaan sisään täytteet ja ompelin sen umpeen. Yhtäkkiä silmieni edessä oli uusi esine: kämmenenkokoinen, soikea mytty. Siitä tulisi hieno marsu, uusi lemmikki veikalle. Ompelin oliolle napit silmiksi ja nenänpääksi. Sitten taittelin rautalangasta viikset, ja siinä se oli: lumoava kotieläin! Äiti halasi ja suukotti:

– Voi miten hieno! Matias ilahtuu varmasti!

Ihan kuin äidin suukot olisivat poistaneet kaiken ikävän ja surun. Koko Ankkalinnassa juhli, ja pian veikka tulisi ja olisimme kaikki yhdessä (paitsi tietysti isä: missähän se oli, siellä sydänkohtausmaassa?). Minua väsytti. Kömmin äidin sänkyyn ja suljin silmäni. Kuulin kuinka äiti istahti olohuoneen sohvalle, raapaisi tilitikun ja hengitti savua. Sitten äiti itki, mutta selvästi yritti itkeä niin, etten olisi kuullut sitä – vaikka kuulin ja siihen nukahdinkin.

Itsemurha on läheisille ydinpommi.

Yksinäisen miehen poika on kirja traumojen siirtymisestä sukupolvelta toiselle. Kirjailija Markku Lahtelan itsemurhan vaikutukset paljastavat yhden sotien rikkoman suvun vaietun itsetuhokulttuurin. Onko ketjun katkaiseminen mahdollista?

Lahtelan suku näyttäytyy päällisin puolin menestystarinana. Suvussa on monia merkittäviä poliitikkoja, taiteilijoita ja yhteiskunnallisia vaikuttajia. Markku Lahtela oli aikansa ihailtu ja kunnioitettu radikaalikirjailija, jonka elämä päättyi oman käden kautta vuonna 1980. Sen jälkeen lähisuvussa koettiin vielä kaksi itsemurhaa lisää.

Nuorin Markun pojista, Johannes Lahtela, kuvaa avoimesti, miten isän kuoleman vaikutus on Johanneksen omassa elämässä heijastunut lapsuudesta tähän päivään saakka. Alkoholit, menestys, vaihtuvat rakkaudet, seksi tai oma perhe eivät ole vaijaneet isättömyyden ja lähisukuisten itsemurhien aiheuttamaa tuskaa. *Yksinäisen miehen poika* rikkoo kollektiivisen puhumattomuuden kulttuurin ja tuo lukijan silmien eteen kaiken sen, mikä tavallisesti halutaan kätkeä, peittää tai salata.

